

Opis założeń

do sporządzenia projektu zmiany planu zadań ochronnych ustanowionego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002 (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 1944 oraz Dz. Urz. Woj. Op. poz. 1101)

Zmiana zapisów planu zadań ochronnych dotyczyć będzie:

- aktualizacji opisu granic i mapy obszaru Natura 2000, poprzez zmianę brzmienia załącznika nr 1 i załącznika nr 2 do ww. zarządzenia, w związku ze zmianą granicy przedmiotowego obszaru zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 czerwca 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. poz. 1416);
- aktualizacji celów działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 poprzez zmianę brzmienia załącznika nr 4 do ww. zarządzenia. Zmiana ta wynika z potrzeby zapewnienia ochrony gatunków, dla zachowania których wyznaczono przedmiotowy obszar, prowadzącej do utrzymania lub polepszenia stanu ich ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu (projekt nowoformułowanych celów działań ochronnych przedstawiono w tabeli poniżej).

Tabela. Aktualizacja celów działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Grądy Odrzańskie PLB020002

Gatunek	Parametr/ wskaznik stanu ochrony ⁱ	Cel ochrony	Uzasadnienie
A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności żerujących gęsi na poziomie min. 4000 osobników.	Minimalna liczebność osobników została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.).
	Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu ⁱⁱ zachowania siedlisk z oceną FV poprzez zachowanie nie mniej niż 400 ha otwartych terenów upraw rolnych stanowiących żerowiska gatunku.	Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).
A073 kania czarna <i>Milvus migrans</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 5 par lęgowych.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.).
	Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu zachowania siedlisk z oceną FV poprzez zachowanie w każdym terytorium gatunku (w tym strefach ochrony) nie mniej niż 50 ha drzewostanów sosnowych, mieszanych lub liściastych w wieku powyżej 100 lat. Drzewostany winny posiadać szerokość co najmniej 100 m, sąsiadować z rzeką	Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012). Cele ochrony określono na podstawie opracowania pt.: „Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000” – Zawadzka D. i in. 2013.

		lub zbiornikiem wodnym i charakteryzować się niskim stopniem penetracji przez ludzi (brak użytkowania rekreacyjnego, turystycznego).	
A074 kania ruda <i>Milvus milvus</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 2 par lęgowych.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012). Cele ochrony określono na podstawie opracowania pt.: „Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000” – Zawadzka D. i in. 2013.
	Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu zachowania siedlisk z oceną FV poprzez zachowanie w każdym terytorium gatunku (w tym strefach ochrony) nie mniej niż 20 ha drzewostanów sosnowych, mieszanych lub liściastych w wieku powyżej 100 lat. Drzewostany winny posiadać szerokość co najmniej 150 m, sąsiadować z rzeką lub zbiornikiem wodnym i charakteryzować się niskim stopniem penetracji przez ludzi (brak użytkowania rekreacyjnego, turystycznego).	
A234 dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 17 terytoriów, tj. oceny FV.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania populacji gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012). Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012). Cele ochrony określono na podstawie opracowania pt.: „Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000” – Zawadzka D. i in. 2013.
	Siedlisko	Utrzymanie na powierzchni min. 1700 ha drzewostanów liściastych lub mieszanych z udziałem powyżej 30 % drzewostanów w wieku ponad 90 lat ze średnią miąższością martwego drewna w płatach siedlisk gatunku powyżej 5 % miąższości dojrzałego drzewostanu lub powyżej 10 m ³ /ha, tj. oceny FV.	
A238 dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 140 terytoriów, tj. oceny FV.	Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.). Stan zachowania populacji gatunku w obszarze oceniono na właściwy -
	Siedlisko	Utrzymanie na powierzchni min. 600 ha udziału płatów	

		<p>lasów liściastych o powierzchni powyżej 20 ha w stosunku do całkowitej powierzchni lasów liściastych większego niż 80 %, przy czym w ww. płatach siedliska gatunku:</p> <p>udział drzewostanów w wieku 80–120 lat powinien wynieść powyżej 80 %,</p> <p>zagęszczenie starych dębów o średnicy powyżej 44 cm powinno być większe niż 40 drzew/ha lub powierzchnia przekroju pierśnicowego starych dębów powinna wynosić od 6,5 do 10 m²/ha,</p> <p>liczba stojących martwych drzew o średnicy powyżej 44 cm powinna wynosić od 5 do 10/ha,</p> <p>drzewostan powinien być niezróżnicowany gatunkowo (najwyżej 2 gatunki w pierwszym piętrze lasu),</p> <p>tj. oceny FV.</p>	<p>FV (dokumentacja PZO 2012).</p> <p>Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).</p> <p>Cele ochrony określono na podstawie opracowania pt.: „Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000” – Zawadzka D. i in. 2013.</p>
A321 muchotówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	Populacja	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie min. 200 par lęgowych, tj. oceny FV.	<p>Minimalna wielkość populacji została ustalona na podstawie SDF obszaru (stan na styczeń 2021 r.).</p> <p>Stan zachowania populacji gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).</p> <p>Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze oceniono na właściwy - FV (dokumentacja PZO 2012).</p> <p>Cele ochrony określono na podstawie opracowania pt.: „Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000” – Zawadzka D. i in. 2013.</p>
	Siedlisko	Utrzymanie na powierzchni min. 400 ha siedliska gatunku (starodrzew liściasty z dziuplami w liczbie 10–20 szt./ha) drzewostanów w wieku powyżej 100 lat, a na kolejnych min. 400 ha siedliska gatunku drzewostanów w wieku min. 80 lat, tj. oceny FV.	

Cele te, po ich przyjęciu, powinny być brane pod uwagę przez podmioty odpowiedzialne za wykonanie działań ochronnych oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

ⁱ **Parametry/wskaźniki stanu ochrony**, odrębne dla każdego siedliska lub gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.), i raportów, o których mowa w art. 38 tej ustawy.

ⁱⁱ **Właściwy stan ochrony** - pojęcie używane w ochronie przyrody w Unii Europejskiej, w tym szczególnie w ochronie obszarów Natura 2000 Stan siedliska przyrodniczego, przy którym naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony.

Stan gatunku, przy którym dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało.

Pojęcie może być stosowane zarówno do krajowych i regionalnych zasobów siedlisk przyrodniczych i gatunków, jak i do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w obszarze Natura 2000.

W obszarze Natura 2000 osiągnięcie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących w nim przedmiotami ochrony, jest celem strategicznym ochrony obszaru.

W praktyce właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- powierzchnia siedliska nie zmniejsza się, ani nie jest antropogenicznie pofragmentowana;
- ekosystem jest w dobrym stanie, brak znaczących zaburzeń, zachodzą typowe dla ekosystemu procesy ekologiczne, stan typowych gatunków jest właściwy, różnorodność biologiczna związana z ekosystemem jest niezubożona;
- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego. Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie co najmniej 10-20 lat jest niemal pewne.

Natomiast właściwy stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjał obszaru oraz struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy;
- wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku;
- brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.

Jeżeli którykolwiek z tych warunków nie jest spełniony, to stan ochrony określa się jako niezadowolający lub zły, zależnie jak poważne są odchylenia od powyższych warunków. Właściwy stan ochrony oznacza się symbolem FV, stan niezadowolający symbolem U1, a stan zły - symbolem U2.